

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc de schimb costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrise nu să înapoiază.

Apponyi propus pentru premiul Nobel.

— Datoria partidului național, —

„Istoricul“ turneu pacifist al contelui Apponyi prin Statele-Unite a pus pe Unguri în delir. Ei aiurează de un succes „fenomenal“ al privighetorii șovinismului și-l înconjură cu cele mai mari onoruri. I-s'a conferit și o catedră universitară de drept constituțional marelui farsor al păcii universale. Mai mult chiar, profesorii facultății de drept din Budapesta au hotărât să se adreseze colegilor lor dela aceeași facultate din Stockholm, cerându-le să-l propuie pe Apponyi pentru premiul de pace Nobel a cărui sumă se urcă, precum se știe, la vre-o 165.000 de franci.

Până acuma am privit cu nepăsare la comedia pe care acest farsor al pacifismului o jucase în fața lumii străine necunoscătoare. Nu este firea românului de a nu se irita pentru orice anomaliie, — până nu îl doare prea tare. Ne-am văzut de nevoile noastre de acasă și ne-am zis că dacă succesele lui Apponyi nu ne pot fi de folos, nu ne sânt nici prea primejdioase. Nu putem să trecem însă în tăcere peste această cea mai nouă înscenare care e propunerea lui Apponyi pentru premiul Nobel.

Apponyi și pacea! Ce împărechere de cuvinte bizare și contrazicătoare! Ideia pacifistă, așa cum e azi înțeleasă de generoșii iei propagandiști străini e una din cele mai înălțătoare, dar ea păcătuiește prin superficialitate. Cine dorește pacea sinceră, nu poate să dorească numai înlăturarea războiului cu armele militare moderne. Sânt alte războaie, mult mai grele, mai crâncene, sânt dureri mult mai mari cari se petrec sub vălul înșelător al „păcii“: războaiele de exterminare și desnaționalizare pe cari popoarele puternice le duc fără nici o cruțare împotriva popoarelor slabe. Războiul acesta face jertfe mult mai cumplite; rănilor produse de el sânt mai adânci și suferințele mult mai dureroase. Generații întregi suferă sub loviturile neconținute ale asupritorului și fiecare individ simte suferințele acestea în fiecare clipă a vieții sale dela naștere până la moarte ca o uriașă tortură morală. Popoare întregi sânt prinse în cămașa de forță a politiceii de desnaționalizare și sânt silite să-și dea sufletul bucată cu bucată, să privească cum sângele lor e supt pe încetul ca de un vampir.

Pentru a slăbi rezistența asupriților, asupritorii caută să-i atingă în existența și înflorirea lor economică. Polonii din Prusia, sânt desproprietăriți cu sila prin lege. Li-se răpește izvorul de căpetenie al existenței, pământul, și țăranul polon lipsit de pământ,

incapabil de altă muncă, se proletarizează sau emigrează. În Irlanda marea proprietate engleză a despoporat țara, reducând populația la jumătate. În Ungaria guvernele ce se urmează fac politică de „colonizare“, împărțind pământurile statului, nu la populația băstinașă românească, ci la Ungurii strănși din toate colțurile țării, în vreme ce Românii dimprejur trebuie să apuce cărările mișcătoare și nesigure ale Mării Atlantice spre America.

În timpul acesta în școli copilașii sânt torturați cu învățarea unei limbi străine. Mentea lor e chinuită cu un formalism sec, pentru obținerea unui rezultat pur mecanic, rostirea papagalicească a cuvintelor străine, până când sufletul lor, adevăratul obiect de preocupare al pedagogiei, rămâne necultivat și închiricțit ca o floare învoaltă, fără lumină și fără aier. În viața politică poporul e oprit a-și manifesta voința prin nenumărate instrumente de tortură, prin persecuții politice, temniță, amenzi, teroare și până și prin ucideri de oameni.

Acesta-i războiul cel adevărat, mult mai dureros și mai crud decât războaiele armatelor. Durerile lui sânt mult mai cumplite, căci sânt mai generale și mai îndelungate decât ale războaielor cu armele. Ele lovesc nu numai pe *ostășii* celor două părți. Presiunea materială și morală a asupririi naționale e simțită de-o potrivă

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Scrisoarea.

— Foiță originală a „Tribunii“ —

De Iul. Enescu.

Intr'o zi ședeam pe terasa unei cafenele, răsfoind în revistele ilustrate ce mi-le trântise chelnerul în colțul mesei.

Era o dupăamiază de vară, caldă, liniștită, moleșitoare și plină de melancolie. Înaintea mea parcul pustiu își scâldea foile mari de palmieri în razele aprinse de soare și nici o adiere nu clătina bogăția de flori ce se întindea feerică, variată și strălucitoare peste covorul de verdeață.

Fiecare revistă era plină de acvarele din patriahala viață de mare. Vedeam stâncile coastelor roșcate ce-adăposteau orașelele cochete, vedeam apa mării ce se întindea nemărginită, tainică și fără de odihnă, cerul cu albastrul lui fermecător, vedeam mulțimea de oameni ce furnica veselă și amețitoare dealungul plajelor și pe nesimțite un dor aprins de hoinărie m'apucase, un dor ce chinuia ca neastâmpărul unui copil și mistuia ca amorul unei fete.

Nu mai răsfoiam acum, nu mai ceteam, ci apăsas de-o nostalgie priveam adâncit icoanele multicolore, când un vechiu tovarăș de studii, mă atinse ușor cu bastonul pe umăr. Mă despărțisem de el în Germania — câți-va ani

în urmă — de-atunci nu-l mai văzusem și poate întâlnirea asta neașteptată sau frumoasă zile trăite la olaltă, mă surprinse într'atât, că de-abia îngânai câte-va vorbe. Ne strângeam mâinile, ne bucuram ca doi copii în fața jucăriilor primite, eram de o afabilitate caraghioasă și de o veselie bănuitoare.

Vorbisem de slujbă, de rude, de prietini și străinătate. Și nu știu cum, dar când am ajuns aci, amândoi plecarăm ochii plini de înfrustrare și multă vreme n'am mai zis nici un cuvânt.

Era amintirea unor ceasuri vesele și senine, ce trecuse, sau durerea pentru tinerețta ce n'avea să se mai întoarcă... Nu puteam înțelege.

Fusesem trei inși, trăisem și ne despărțisem ca frații. Noi știam unul de rostul celuiilalt, dar celui d'al treilea îi pierdusem urma. Rămase o enigmă pe cât de interesantă, pe atât de dureroasă, care făcu pe prietenul meu să mă întrebe într'un târziu:

— Dar de Victor ce ai mai auzit?

— Nimic! — îi răspunse eu. — Nici nu știu dacă mai trăiește.

— Ce s'o fi întâmplat cu omul acela?

— N'am ideie! — Știu că ntr'o Duminecă, era înainte de examene, mă pomenesc cu el în casă. Era palid și c'am agitat. Se preumbla dintr'un colț al camerei până'n celalalt, fără de astâmpăr, ca un om chinuit de gânduri. Bănuiam eu ceva și de aceea l'am întrebat: ce are?

— Ei, o comedie, — răspunse el silit. — Trece asta...

Pe urmă se așeză domol pe scaun și scoase tacticos o scrisoare din buzunar.

— Tu cunoști pe Geni, știi ce a fost între noi. Azi dimineață primesc scrisoarea asta. Ascultă să-ți-o cetesc.

Uite, par'că-l văd ca acum. Cu spatele cătră fereastră, cu'n picior peste celalalt, începu să citească c'ari întrerupt:

Dragă Victore!

Te va surprinde mult scrisoarea mea, și știu că te vei chinui să afli taina ce ascunde această hotărâre. Nici eu nu-mi pot da seama cum s'au petrecut lucrurile. Știu însă, că de câteva zile sunt prada unor gânduri cari mi-au răpit toată odihna nopților, cari mă strigă, mă urmăresc, alungă și muștră, că în sufletul meu s'a încins o înfricoșată și desnădăduită luptă, care mi-a mistuit toată energia, mi-a răpit orice voință și mi-a întunecat orice gândire: așa că din întreaga această învălmășeală nu pot să deslușesc ce e iubire, bucurie, remușcare sau suferință.

Și dacă m'a îndemnat ceva ca să-ți scriu, a fost numai dorința ca să scap de această mistuitoare luptă.

Astăzi se împlinește o săptămână de când sânt mireasa avocatului Tămășel. Poate-că nu vei crede această veste și nu te vei putea dumiri îndeajuns de acest pas al meu. El e un fapt împlinit, care — în virtutea prieteniei care ne leagă — am crezut de cuviință să-ți comunic și ție. Nu-mi iubesc și nici nu-mi urăsc mirele, nimeni nu m'a silit să mă logo-

de toți membrii unui popor. Nu zeci, nu sute de mii, ci *milioane* de oameni suferă. Și durerile acestea dăinuiesc mai mult decât orice campanie războinică. Cel mai lung războiu se isprăvește într'un an doi, dar asupririle naționale se prelungesc prin generații întregi și durerile lor le simte *fiecare* individ, neconținut, în nenumăratele piedeci și suferințe ce îndură în viața sa întreagă. Războaiele cele mai cumplite lasă răni ce se închid repede. După teribilul dezastru din 70—71 Franța părea zdrobită și sfărâmată pentru un secol și s'a recules după câțiva ani. Golul lăsat de cele cinci miliarde s'a umplut mai repede decât visase Bismarck. Trei ani după marea sa rană din războiul ruso-japonez, cu toate cele vre-o 200.000 de victime omenesti, Japonia nu mai știe unde să-și așeze prisosul de poporație și aleargă după noi cuceriri.

Mult mai mici sânt pagubele morale și culturale produse de războaiele militare. După 1871 viața culturală și literară a Franței nu a scăzut cu nimic, deși poporația nu mai crește (aceasta de sigur nu din pricina războiului). În Germania de-asemenea viața sufletească nu numai nu a scăzut, dar a luat un avânt nebănuț. Știința germană merge azi în frunte.

La popoarele asuprite efectele războiului politic al desnaționalizării se întind și asupra vieții culturale. Politica de desnaționalizare urmărește tocmai stingerea vieții sufletești și caută să sece *izvoarele* ei materiale: administrația, învățământul, justiția și societățile culturale. Poporul fiind lipsit de buget e mai sărac și lipsit de atâți cititori, de atâți consumatori ai producțiilor sale literare și artistice. Dar scade și numărul celor ce *produc* literatura, știința și arta națională sau se pierd și se ofilesc în lipsa putinței

desc și nici odată nu m'am îndoit de sentimentele și promisiunile tale. Cu toate astea am luat această hotărâre. De ce, nu mă-ntreba, căci n'ăși putea să-ți spun. Ea a fost pe cât de neașteptată, pe atât de decisivă, poate pentru norocul sau nenorocul meu... Cine poate ști?

De un lucru însă te pot asigura și anume, că numai pe tine te-am iubit. Crede-mă am destule remușcări, de multe ori sânt cuprinsă de-o teamă nelămurită și cu toate astea simt că trebuie să mă supun acestui îndemn. Mă vei condamna, aspru condamna; te rog însă să nu mă urăști, căci nu pot să fac altfel și a-și fi foarte nenorocită să știu că-mi ești dușman.

Uită tot ce-a fost între noi și dacă întâmplarea va aduce să ne întâlnim, să nu mă ignorezi, ci ca totdeauna, să fi nobil și delicat.

La vară sper să ne vedem la serbări unde a-și voi să-ți comunic tot ce a rămas ăspus.

Până atunci primește o prieteniască strângere de mână dela

Geni.

După-ce isprăvi cu cetitul, împătură scrisoarea cu îngrijire și o vâra în buzunar. Pe urmă se întoarce către mine și-apucându-mi rațul cu putere, mă întrebă:

„Pricepi tu sufletul acestei femei? Eu nu-l ot pricepe!...”

— Femeia e o enigmă. n'ai cetit lucrul sta”, îi răspunsei eu într'un ton mai glumeț

de a-și forma o cultură națională și de a-și lămuri și cristaliza personalitatea lor artistică. Unde poate răsări la noi viața științifică, dacă nu avem Universități, nu avem academii, nu avem deci savanți, catedre și laboratorii pentru ele? E o adevărată minune dacă ici-colea răsare o personalitate care să se îndeletnicească cu știința. În loc de catedră sau onoruri i-se dă cel mult — un post de protopop și trebuie să fie mulțămît, pe când în Germania un savant are o situație morală invidiată chiar și de cei mai sus puși oameni ai cărmuirii și adesea e încunjurat cu respectul evlavios, datorit unui suveran.

Este deci evident că urmările războaelor militare sânt mult mai puțin dezastruoase și mai puțin adânci decât devastările cumplite ale asupririlor naționale.

Pentru aceea e suprema fățărnicie când un conte Apponyi merge să facă propagandă pacifistă. El nu a asistat numai, ci a sprijinit prin nenumărate discursuri și prin faimoasa-i lege școlară politica de desnaționalizare a unui număr de cinci popoare: Români, Nemți, Slovaci, Sârbi și Ruteni. El a ticluit acel uriaș instrument de tortură, plin de cuie ascunse și de curse perfide care se cheamă cu numele autorului *lex Apponyi*. Popoare întregi sângerează de pe urma acestei ticăloase mașini de prefacere din nemaghiari în maghiari. Sute de școale se închid, mii de dascăli se ofilesc și sute de mii de copii rămân cu sufletele stîlcite sau prostite și întunecate, pe când autorul moral al acestor imense suferinți combatte cu glas elocvent și cu inima plină de milă suferințele războaelor moderne în fața Americanilor extaziați de atâta umanitarism pătrunzător.

Dar atâta nu ajunge încă. Culmea

— Da, dar tu nu știi cum am iubit-o. Nu știi cea fost ea pentru mine. Ea a fost țanta spre care se îndreptau toate bucuriile și speranțele mele, toate dorurile sălbatice, ascunse și chinuitoare. O păstram în sufletul meu, ca pe o comoară neștiută de nimeni și de câte-ori n'am fost cutremurat de frică că mi-se va răpi. Dintre toate femeile câte am cunoscut și întâlnit — și-au fost între ele și unele, cari mă adorau — numai pe ea am ales-o pe cea mai ingrată”.

Părea foarte revoltat, ochii îl fulgerau de mânie și durere. I-am propus să eșim la preumblare prin aleele din marginea orașului. Aerul căldicel de primăvară și lumea veselă ce alerga pe potecutele pădurilor, ne făcuse să mai uităm de griji. Ba seara, când ne-am despărțit, Victor era chiar de-o dispoziție uituitoare.

Imediat după examene știi c'am plecat. M'am dus la el să-l întreb, dacă i-a venit paralele de drum. Mi-a spus c'abia atunci scrisese acasă și c'o să mai rămână câte-va zile.

Ne-am despărțit și de-atunci nu ne-am mai văzut... Acasă nu s'a mai întors.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboască, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

acestei ironii cinice e când contele Apponyi e candidat la premiul Nobel pentru pacea între popoare. Atâta cinism, atâta pălmuire a adevărului nu se poate suferi. Să se plătească sutele de mii ale nobilului dăruitor pentru premiarea minciunii și fățărniciei celei mai sfruntate ce s'a văzut vre-odată.

Datoria noastră e de a lămuri și lumina lumea cultă asupra acestui abuz ce se face cu ideea pacifistă, dându-i o explicare superficială, o accepțiune falsă și direct opusă sensului ei adevărat. Credem că e în rîndul întâi datoria partidului național de a lămuri lumea cultă, Statele-Unite cari au căzut și Norvegia care e pe punctul de a cădea victimă acestei farse ipocrite și desgustătoare. Trebuie publicată o broșură în limbile franceză, germană și engleză și distribuită în toate locurile competente spre a se smulge masca de pe fața ipocriziei și prefăcătoriei contelui Apponyi. Lumea trebuie să afle ce față are aici acasă dragostea de „pace” și umanitarismul contelui Apponyi.

Aceasta pentru dreptate și adevăr și ca o justificare postumă a bărbăției marelui nostru prieten Björnson, cel dintâi care a îndrăznit să isbească în față minciuna pacifismului apponyist.

Congregația de primăvară a comitatului Arad. Congregația de primăvară a comitatului Arad este convocată pe ziua de 19 Aprilie st. n. La ordinea zilei sunt 227 puncte, raportul vicespanului, diferite curente ale comitatelor și afaceri și hotăriri comunale.

Membrii români, aderenți ai partidului național, sunt rugați a participa în număr complet.

Intrigile lui Burdia. »Drapelul« dela Lugoj în numărul său din urmă ne desvălește o nouă intrigă pusă la cale de fostul satrap al graniței C. Burdia — pentru a se rehabilita în fața guvernului.

În scopul acesta se folosește de supărarea proprietarului unui ziar guvernamental german din Lugoj, căruia i s'au tăiat subvențiile ce le avea din partea comitatului, — pentru a-l prezinta pe comiteie suprem ca protector al »agitatorilor naționaliști«.

Iată ce spune, între altele, »Drapelul«:

«Înțelegem pe deplin setea dlui Burdia de a mai pune odată mâna pe situația care i-a scăpat, dacă nu de alta, cel puțin ca să-și stâmpere dorul de răsunare asupra celor ce l'au părăsit în mod atât de... puțin glorios...»

Nu e deci nimic surprinzător, dacă îl vedem deodată pe Burdia prezentat ca victimă a pretinselor intrigi naționaliste, care a prins în mreaja sa pe primcomitele dornic de a cocheta cu naționaliștii. Iată dar marea acuză ce se ridică contra prim-comitelui: A discreditat pe Românii patriotici (!) pentru a aservi comitatul »agitatorilor naționaliști«. Deci clopotul în dungă: Patria e în pericol! Naționaliștii respinși erialtăeri pe întreaga linie, pun de nou mâna pe conducerea comitatului!

Dar ziarul din chestie aduce în ultimul său număr o scrisoare deschisă către contele Ștefan Tisza, în care se reeditează toate aceste acuze insipide, pretinzând că scrisoarea este semnată de cinci preoți gr.-orientali din fosta graniță a regimentului Nr. 13. Adevărat că scrisoarea a apărut fără semnături și prin urmare îi lipsește prima condiție de-a fi luată în serios, dar redactorul din chestie ne asigură într'o notă, că numele celor cinci subscrietori s'a adus pe cale privată la cunoștința contelui Tisza, singurul pe care îl privesc semnăturile. Iar publicității nu s'au dat semnăturile,

tocmai ca în această eră a răsbunărilor să nu fie expuși cei cinci anonimi la prigoniri.

Citind scrisoarea deschisă, în care se îmbie dl Burdia ca cel mai chemat reprezentant al politicii lui Tisza în părțile noastre, nici un moment nu stăm la îndoială, că autorul scrisorii este însuși redactorul ziarului din chestie, care are un stil cu mult prea pronunțat și o mentalitate mult prea particulară pentru a nu putea fi îndată recunoscut, așa zicând, la distanță chilometrică.

Intrebarea ce se impune este însă: Găsit-u-s-au în dieceza Caransebeșului cinci preoți români cari să-și dea semnatura la asemenea infecții?

Nu voim să bănuim pe nimeni, dar chestia e cu mult prea gravă, decât să o putem trece cu vederea.

Intreaga preoțime a diecezei Caransebeșului este bănuită prin nota redacțională din chestie.

Avem motiv a crede, că nu este adevărat ce ne spune redactorul din chestie și că nu s'au găsit cinci preoți români din graniță cari să-și dea numele la un joc atât de frivol și pervers.

Provocăm deci pe redactorul din chestie să publice cele cinci semnături și credem, că întreaga preoțime gr.-or. română din dieceza Caransebeșului se alătură la provocarea noastră, căci aici este vorba de cinstea clerului nostru...

Programul de muncă al Camerii Neînd proiecte terminate, Camera va lua anul acesta vacanță mai lungă pentru sărbătorile Paștelor. Astfel ultima ședință o va ține la 8 Aprilie intrunindu-se din nou la 26 aceiași lună. După vacanță Camera va intra în discuția proiectului de indemnitate, continuând apoi debaterile la buget. Ministrul de comerț, Hieronymi va depune pe birou proiectul de lege despre canalul între Tisza și Dunăre. Numai după terminarea discuției asupra acestor proiecte se va trece la reformele militare, a căror discuție se va începe cam pe la finea lui Mai.

Kármán Elek.

— Un tip al justiției ungurești. —

Ieri a avut loc în fața curții cu jurați — dupăcum am anunțat deja — din Oradea-mare desbaterea procesului de «agitație», intentat încă împotriva fericitului Russu-Șirianu pentru cartea sa de istorie «Iobăgia». Cum înflăcăratul publicist român de odinioară s'a refugiat de mânia dreptății ungurești în împărăția dreptății adevărate, de dincolo de mormânt, pentru cartea scrisă de el a fost târât pe banca imprecinațiilor editorul cărții, dl Cornel Lazar, conducătorul tipografiei diecezane din Arad.

Mulțumită dlui avocat Aurel Lazar, apărătorul acuzatului, procesul s'a terminat cu achitare (am anunțat în numărul nostru de ieri. N. R.) Apărătorul a invocat adică motivul legal al prescrierii, dupăce dela data intentării procesului împotriva dlui Lazar, luna August 1910 și până la termenul fixat pentru desbatere au trecut mai bine de șase luni, în care interval procurorul n'a solicitat, conform legii, nici o măsură împotriva acuzatului. Președintele debaterii, dl Korn, a adoptat ca legal motivul produs de apărător și l-a respins pe procuror. Acesta a anunțat însă, bine înțeles, obișnuita cerere de nulitate.

Infățișată numai așa, în liniamentele ei generale, desfășurarea acestui proces, ni-s'ar părea că nu comportă decât însemnătatea efemeră a proceselor de duzină cu cari ne fericesc în infrigurarea lor de-a mântui neamul unguresc cu orice preț, toți procurorii șovini. Durere însă procesul de ieri s'a remarcat prin câteva momente pe cât de caracteristice pe atât de revoltătoare.

Meritul de-a fi provocat aceste momente îi revine procurorului care poartă obscurul nume din fruntea acestui raport. Când

adică, apărătorul român, dl Aurel Lazar, prevenind pe judecători pentru cazul că ei n'ar constata faptul prescrierii, a cerut trucidarea cărții și supunerea ei unei delibereări competente din partea secțiunii istorice a academiei ungurești, deoarece procurorul și-a întemeiat caraghioasa acuzație pe o seamă de pasaje răslețe, rupte în mod arbitrar din singuratece documente tipărite în «Iobăgia» (între altele o scrisoare a regelui Ferdinand I către episcopul *Nicolae Olah* de pe acele vremuri), procurorul Kármán Elek s'a năpustit asupra d-sale cu următoarea insultă:

»E de prisos să se mai traducă cartea aceasta plină de calomnii la adresa poporului unguresc și la adresa descălecătorilor acestei țări, pentru că *sânt însu-mi în situație de-a putea dovedi că Ungurii la venirea lor în țară n'au fost mai sălbatici decât alte popoare de pe acele vremuri, dar n'au fost cu nimic mai sălbatici de cum sânt chiar până în zilele noastre Românii din Ungaria.*«

O înfiorare a cuprins pe toți cei din sală la auzul acestei nemai pomenite infamii și până și președintele Korn s'a văzut silit să-l cheme la ordine pe temerarul procuror. Vestea acestei ieșiri a ignobilului procuror a căzut ca un fulger în cercurile românești, revoltând pe toți la culme.

O insultă atât de bătărană, o dovadă de incultură și sălbăcie sufletească atât de respingătoare, anele justiției n'au mai înregistrat decât dela faimosul insultător al memoriei lui Iancu, contele Lázár, cel cu procesul universitarilor români din Cluj.

E de elementara datoria a guvernului să-l reglementeze pe acest răzmit slujitor al ideii de stat, disqualificându-l pentru totdeauna pentru orice rol în serviciul dreptății. Credem că deputații români nu vor întârzia să protesteze în Cameră împotriva aplicării în justiție pe mai departe a unui individ atât de rudimentar și să ceară creierea unui precedent de energie, spre edificarea tuturor câți ar mai râvni dintre procurori la merite de această jalnică natură.

În caz contrar încrederea noastră în stăpânirea dreptății — și de altfel adânc sdruncinată — se va risipi cu totul, dând loc unei convingeri fatale, că în sânul tuturor așezămintelor statului s'a încuibat cea mai nefastă anarhie spirituală...

Atitudinea de până acum a procurorilor ne-a inspirat un simbol dezastruos: un ochi însângerat de cea mai cruntă ură împotriva noastră. Ochiul acesta e ochiul dreptății, nu *ungare*, ci durere, al celei *ungurești*. Simbolul justiției *ungare* n'ar putea fi decât de-o seninătate de ghiță, privind cu aceleași lumini neîndurate pe toți cetățenii țării. Un astfel de simbol însă e străin de inima noastră și simțim tot mai răspicat că dreptatea ne-o face *ura derasă a procurorilor șovini*, — ochiul însângerat care ne privește cu o seculară patimă.

Vor înțelege oare cărmuitorii statului primejdia ce rezidă în înnoirea neconținută și adâncirea tot mai fatală a conștiinței noastre despre natura dreptății ce ni se face de cătră acești procurori?

Nedreptatea în sine, mai mult decât insultele și infamiile, — forme pe cari le îmbracă accidental — ne rănește adânc *dem-*

nitatea de popor și deținătorii eghemoniei în Ungaria să fie seamă de această împrejurare...

Dăm acum cuvânt corespondentului nostru:

Oradea-mare, 4 Martie

Astăzi s'a pertractat înaintea curții cu jurați de aici procesul de presă intentat pentru «Iobăgia» lui Ion Russu Șirianu. Deoarece autorul (spre regretul, de astădată chiar și al procurorului), s'a mutat dintre cei vii, ca acuzat a figurat dl Cornel Lazar, administratorul tipografiei diecezane din Arad, unde s'a tipărit cartea.

Procesul acesta aruncă o lumină stranie asupra mentalității procurorilor unguri și asupra sentimentului de obiectivitate al lor, când e vorba de-a căuta momente de agitație în scrisorile românești. Este știut adecă, că regretatul Russu-Șirianu și-a scris cartea în mare parte pe baza izvoarelor ungurești. Și lucru de necrezut, procurorul încriminează dintr'însa părți reproduce din istorici maghiari, sau adevăruri istorice recunoscute și de acești istorici.

Acuzatul, în urma interogatorului a declarat, că nu primește răspunderea pentru opul altuia; dsa nici n'a știut ce tipărește.

Apărătorul Dr. A. Lazar a cerut achitarea acuzatului, deoarece afacerea fiind lăsată baltă de peste șapte luni, pe baza legii trebuie considerată ca prescrisă.

În acest înțeles acuzatul a și fost achitat. Nici nu avea rost, să fie martirizat administratorul tipografiei diecezane, pentru o operă de ordin intelectual sau științific.

În cursul pertractării s'a petrecut o scenă penibilă între președintele tribunalului și procurorul: În vorbirea sa, acesta a cerut pedepsirea acuzatului, deoarece — zicea dsa — în cartea încriminată strămoșii Maghiarilor de azi sunt prezentați ca un popor sălbatic și barbar, ceea ce constituie o vătămare pentru neamul alcătuitor de stat. (Aici corespondentul nostru reproduce declarația procurorului, pe care noi o dăm în articolul introductiv).

În urma protestului energic al apărătorului față de această nechibzuită scoatere de limbă a procurorului, președintele tribunalului, înainte de-a pronunța sentința, a reprobat în cuvinte răspicace purtarea detestabilă a procurorului, constatând, că expectațiile vătămătoare naționalității române n'au stat în nici un fel de legătură cu procesul pertractat.

Procurorul uluit de apostrofarea președintelui a întrebat, dacă reprobarea aceasta este hotărârea senatului sau părerea particulară a președintelui? La ce președintele a răspuns, că l-a desaprobat pe baza dreptului și a datorinței sale de-a controla enunțările părților. În fine procurorul a insinuat caz de nulitate față de reprobarea președintelui, — ceea ce a fost respinsă din partea senatului. *d.*

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA“
cereți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

Alegerile pentru dieta din Bucovina

— Dela corespondentul nostru. —

Cernăuți, 3 Aprilie.

Eri s'au început în Bucovina alegerile de deputat — pe baza noiei legi electorale — pentru dieta provincială a Bucovinei.

Legea aceasta electorală se întemeiază pe cadastrul național și urmărește tendința să țină seamă de multele popoare cari locuiesc această țară: Români, Germani, Ruteni, Poloni, Ovrei, Lipovani, (Ruși), Unguri. Majoritatea o alcătuiesc Români.

Intrucât a reușit să rezolve noua reformă electorală chestiunea naționalităților, numai viitorul și practica vor putea s'o spună. În orice caz vor trebui să se introducă, în cursul vremilor, îndreptări mărunte.

Intregă populația e împărțită în 4 cadastre: un cadastru românesc, german, polon și ruten. Celelalte popoare sânt încorporate la aceste 4 cadastre. Și anume: Jidani la Germani, Ungurii la Români, Lipovani la Ruteni.

Dieta provincială a Bucovinei e alcătuită din 2 deputați viriliști (Mitropolitul gr.-ort. și rectorul universității) și 61 deputați aleși. Marii proprietari aleg 13 deputați, Camera de comerț și industrie 2, comunele și orașele 28, curiile electorale generale 18 deputați. Dintre aceste 61 locuri se cuvin Românilor 22 mandate, Rutenilor 17, Ovreilor 9, Germanilor 7 și Polonilor 6 mandate.

Eri au avut loc alegerile în curiile electorale generale pentru 18 mandate de deputați. Celelalte alegeri vor avea loc la sfârșitul lunii.

În curiile electorale Români au de ales 6 deputați. În toate șase locurile au fost aleși candidații partidului național-român cu majorități covârșitoare. Președintele partidului, dl Dr. Aurel Onciul, a fost ales aproape cu unanimitate.

Au fost aleși în curiile române.

Curia electorală 27 (Cernăuți și orașele): Dr. Florea Lupu, președintele băncii țării cu 2158 voturi, față de social-democratul Grigoriș, care a înrunit numai 988 voturi;

Curia electorală 28 Câmpulung (Dorna Stulpicani) Gheorghe Sârbu, cu 3143 voturi, față de primarul Leustean, care a înrunit 2647 voturi;

Curia electorală 29 (Homor-Solca) Dr. Aurel Onciul cu 6774 voturi dintre 6941 voturi date;

Curia electorală 30 (Rădăuț) Teofil Simionovici cu 6125 voturi față de Halus care a înrunit 1605 voturi;

Curia electorală 31 (Suceava-Sirete) Alexandru baron de Hormuzaki cu 8876 voturi față de primarul Blîndu, care a înrunit 1498 voturi;

Curia electorală 32 (județele Cernăuți-Storojineț-Boian) Ioan de Cuparencu, cu 11.794 voturi dintre 12.362 voturi date.

Dintre 66.569 alegători români câți numără curiile electorale române, au luat parte la votare peste 48.000 alegători (73%). Notez, că noaua reformă electorală impune alegătorilor obligamentul de-a vota.

În curiile rutene au fost aleși 4 Ruteni și 1 social-democrat.

Partidul creștin-social n'a reușit în nici o curie electorală.

Mai agitată a fost lupta în curia germană 39 (Cernăuți și orașele), unde Ovreii dispun de foarte multe voturi. În această curie s'au prezentat 4 candidați: 1 social-democrat, 1 german-naționalist și 2 Ovrei (partidul lui Straucher și partidul ovreu-poporal). Ovreii fiind divizați în două partide, voturile s'au împărțit și nici unul dintre candidați n'a putut întruni majoritatea absolută de voturi cerută de lege.

La 7 Aprilie se va face deci alegere nouă. Probabil va fi ales candidatul partidului ovreu-poporal, profesorul universitar Kellner. Partidul social-democrat și-a retras candidatura, neavând sorți de izbândă.

Alegerile au decurs în deplină ordine și numai în câteva locuri au fost tulburări, cari însă n'au luat proporții mai mari.

Dintre toate partidele numai partidul național-român a reușit să învingă în toate curiile cari i-se cuvineau.

Laudă și cinste bravilor alegători români!

Pe ziua de 5 Aprilie n. Comitetul național român a fost convocat la o conferință în localul partidului din Cernăuți. Scopul conferinței e nominarea candidaților partidului național-român pentru curia censului.

Avem nădejde, că și alegătorii români din curia censului își vor face datoria asemenea celor din curia generală. S.

Scrisori din București.

După furtună. — Transfugii. — „Tribuna” și scriitorii noștri. — Atentatul în contra d-lui Iorga. — Studenții din Iași se agită.

București, 22 Martie.

Și-acum, după-ce prin glasul cântărețului păimirei noastre, „Tribuna” biruitoare în lupta pentru adevăr declară că va trece cu un zâmbet de dispreț peste atacurile tuturor anonimilor, o întrebare se impune: Cine va ispăși păcatul cel mare de a fi făcut ca energia atâtor suflete tinere grupate în jurul acestui ziar să se risipească în hârțueli mărunte, în atacuri, la cari în mod fatal am fost împinși spre a ne apăra această cetățuie atât de scumpă?

A fost o luptă. Poate o luptă nefcetată în marele război, care se chiamă viață. Dar a fost o luptă dureroasă, căci s'a dat între frați. În această luptă am lovit, și poate ne durea inima, văzând că numai astfel putem să-i facem pe nechibzuitul frate să înceteze cu colportarea celor mai ordinare calomnii. Observatorul imparțial va constata astăzi că cei cari au rămas căzuți pe câmpul de bătaie sânt ei, frații noștri rătăciți, cari, orbiți de patimă, cu făciunii aprinși în mâni au dat năvală asupra noastră.

Și când te gândești, că această luptă s'a dat în numele solidarității! Ce grozavă ironie! Rămâne ca istoria să se pronunțe asupra acestui caz fără de precedente, care tocmai la noi trebuia să se ivească. Tocmai Români trebuiau să dea probe de un astfel de simț de răspundere când este vorba de lansarea unui neadevăr.

De un lucru s'au putut convinge aceia, cari au năvălit cu atâta furie asupra „Tribunei”. În jurul acestui ziar nu au dat de transfugi. Au trebuit să se convingă că aici este oastea mică a adevărului, care nu poate fi nici zdrobită, nici coruptă. Și alt fapt, care nu trebuie scăpat din vedere este simpatia, cu care toți scriitorii noștri au luat partea „Tribunei”.

Voi povesti un caz. În timpul acestui odios război de distrugere, adversarii „Tribunei” — după vechiul obicei — n'au încetat a reproduce bucăți din scriitorii ale căror simpatii pentru acest ziar sânt în deobște cunoscute. Cel care a fost mai mult luat în antrepriză a fost eminentul scriitor pentru tinerime N. D.

Ciotori. Frumosele lui povestiri au umplut în atâtea rânduri coloanele ziarelor, cari cereau moartea „Tribunei”. Adeseori, vorbind despre acest fapt, omul acesta cinstit, care și-a făcut cultura în nordul cu firi cumpănite, îmi spunea:

— N'aș avea nimica de obiectat, când îmi reproduc bucățile, fără a arăta aceasta, așa că au aerul de a zice că sânt colaboratorul lor. Dar când văd cu câtă furie se năpustesc asupra „Tribunei”, care e singurul ziar unde își găsește fără de nici o rezervă loc talmăcirea sentimentelor românești, mă enervează...”

În acest senz a scris o scrisoare la „Gazeta” și alta directorului „Poporul Român”. A fost invitat în diferite rânduri să colaboreze la gazeta dlui Goldiș, care după expresia unei reviste de aici, plătește bine. Și Ciotori a refuzat categoric, deși condițiunile erau avantajoase. De altfel, ca o dovadă a valorii celor ce se publică în „Tribuna” pot servi reproducerile făcute de „Neamul Românesc”, care reproduce în atâtea rânduri pagini întregi din „Tribuna”, pe când în gazeta dlui Goldiș nu prea găsește lucruri frumoase a fi reproduse.

Ați citit desigur articolul din „Românul” intitulat „Meșterul Manole”. Nu știu dacă comparația cu legendarul meșter a avut pentru toți farmecul noutății. Pentru cititorii „Luceafărului” în orice caz nu. Anonimul autor al articolului din „Românul” nu crede că era dator să citeze de unde a luat comparația? O fi uitat.

În „Luceafărul” a apărut acum trei ani o satiră, în care citim următoarele versuri:

Poate îți aduci aminte
C'acel meșter fără samă,
Când văzu că peste noapte
Zidul sfânt, i-se dăramă
Și ori-ce ridicau cu trudă
Pricepuții lucrători,
Din măiastra lor zidire
Un morman găseau în zori,
Hotări ca 'n zidul umed
Fără milă să îngroape
Ce-a avut mai drag pe lume
Și de suflet mai aproape,
Ca să isprăvească templul.

Aduceți-vă acum aminte de articolul din „Românul” și faceți o comparație. Concluziile le poate trage ori cine. Versurile sânt ale lui Soricu. În acelaș număr al „Românului” care șterpelește ideea, Soricu este dăruit cu titlul de maniac. Se poate ceva mai nostim?

Un atentat revoltător au pus la cale fiii lui Izrail în contra d-lui N. Iorga. La sosirea sa în Iași, savantul nostru a fost atacat de un ovreu, care voia să-l lovească cu un drug de fier. Doi studenți, cari din întâmplare, treceau pe lângă dl Iorga, prinseră de veste și desarmară bestia poftitoare de sânge. A intervenit numai decât poliția, care a arestat pe agresor. Au început persecuții fii ai lui Iehova cu atentatele. Cine știe pe viitor ce surprize ne mai pregătesc.

La Iași actualmente domnește o mare agitație. Deoare-ce autoritățile voiesc să așeze statua lui Cuza în piața nouă și nu în piața Unirii, unde cer naționaliștii, studenții au declarat că nu vor lua parte la sărbările jubileare ale Universității de-acolo. În acelaș timp studenții ieșeni au expediat Regelui următoarea telegramă:

„Ca unii ce totdeauna ne-am bucurat de deosebita simpatie a Majestății Voastre, care nu odată prin răspunsurile pe care a binevoit să le îndrepte spre noi, ne-a arătat iubirea de patrie și de mai marii ei, îndrăznim, — în preajma sărbărilor jubileare, când toată suflarea din Iași trebuie să arate a-dânca iubire recunoscătoare față de Majestatea Voastră, — a ruga pe Majestatea Voastră, cel mai generos donator pentru statuia lui Cuza-Vodă, să facă prin hotărâtorul său cuvânt regal a înceta păfimile josnice, cari refuză piața Unirii întemeietorului U-

niversității noastre, sub domnia căruia s'a intrupat țara căreia Majestatea Voastră i-a dat o coroană de regală glorie."

Correspondent.

Guvernul austriac contra lui Khuen-Héderváry.

Arad, 5 April.

Baronul Bienert, ministrul președinte austriac a fost primit ieri, în audiență la împărat. În audiență, Bienert a supus suveranului diferendul ivit între guvernul austriac și guvernul unguresc în jurul reformelor militare. Khuen-Héderváry vrea să supună anume în luna asta încă proiectul de reformă militară și codul penal militar parlamentului unguresc, cu toate că Reichsrathul disolvat nu poate până în toamnă să desbată aceste proiecte.

Bienert e în opoziție cu aceasta voință alui Khuen și s'a silit să-l câștige și pe suveran pentru punctul de vedere austriac. Ziarele din Viena suspectează graba guvernului unguresc, că ar vrea pe furiș să-și treacă atacul său împotriva unității armatei. Vrea anume să desbată deodată proiectul de reformă cu codul penal militar, care introduce la toate regimentele ca limbă de desbatere limba ungurească. Presa din Viena, combate în punctul acesta competența parlamentelor, spunând că afacerea este de competența delegațiilor.

În audiență spun ziarele, nu s'a adus o hotărâre definitivă.

Fără comentariu.

Archișovinistul „Budapesti Hirlep” de azi, scrie următoarele:

„În cercurile mai moderate ale Românilor de aici, precum ne scrie corespondentul nostru din Sibiu, a provocat un vădit resens ieșirea înrăită și veninoasă a „Telegrafului Român” din prilejul ultimului discurs al contelui Stefan Tisza. În discursul contelui Tisza se reflectă o judecată atât de nobilă, dreaptă și echitabilă în chestia naționalităților, încât numai o rea credință cu desăvârșire oarbă a putut să-l facă pe autorul ziarului metropolitului să spună, că după aceste declarații ale contelui Tisza s'ar fi deschis prospectele ca „samavolnicile și ilegalitățile să înceapă de acolo de unde au încetat”.

Ar fi bine a se atrage atenția metropolitului asupra acestei atitudini curioase, ba chiar înșelătoare a ziarului său, fiindcă este dată puțința, ca cineva să interpreteze ori să identifice politica ziarului metropolitului cu politica metropolitului. „Telegraful Român” se pare că face o politică mai intransigentă decât ziarul pronunțat naționalist „Românul” în care un scriitor din București, cu numele Caragiale, cu o argumentație subțire și documentată, atitudine pentru politica înțelegerii reciproce. Caragiale constată întâiu de toate, în deplin acord cu bărbaiții politici din regatul român, că ziarul partidului național al Românilor din Ungaria „Românul” este ziarul oficial al acelor cetățeni maghiari opoziționali, cari laudă în limba românească pe Dumnezeu.

„Noi, supușii regatului român știm bine, — scrie, (Caragiale) — că statul nostru are tot interesul, să se facă pacea adevărată între Români din regatul un-

gar și între națiunea maghiară (sublinierile sânt ale lui „Budapesti Hirlep”) ceea ce altfel este un interes tot așa de mare și a statului maghiar. Recunoaștem bucuros că marele cancelar, contele Andrassy, ni-a acordat odinioară un prețios sprijin, căruia România îi datorește eternă recunoștință, fiindcă lui avem să-i mulțumim independența statului nostru. Pentru apropierea celor două națiuni însă — durere — nici regatul român, nici statul oficial maghiar n'a făcut și nu face nimic. Credința noastră e, că bărbaiții de stat luminați ai Ungariei, să aibă ei meritul inițiativei pornind negocierile între cele două popoare, în interesul păcii sincere între români și maghiari. Acești bărbaiții de stat maghiar ar trebui să fie pe deplin orientați, cu dorințele legitime, după cari aliază masele mari ale românimeii din Ungaria. Trei milioane de suflete merită ca să se ocupe de soarta lor, aceia cari într'adevăr caută interesele statului și fericirea cetățenilor lui. Ceea ce s'a făcut în direcția aceasta până acum, are caracterul numai a unor convorbiri la masa albă, pentru că din partea Ungurilor oameni neoficiali au ținut discursuri academice despre pace, *Românilor neoficiali, cari erau ori notorici și maniaci fanatici, ori naufragiași politici, cari nu pot fi luați în serios.* Numai rămâne deci, dacă Maghiarii într'adevăr voiesc pacea, decât ca puterea oficială să se pună în înțelegere cu șefii partidului național român. Oameni cuminiți și cumpăniți se vor găsi de sigur de ambele părți și astfel succesul nu poate să nu urmeze” (Rezumatul este alui „Budapesti Hirlep”).

Fără comentariu!

Salariile deputaților.

Mai mulți deputați unguri au pornit o mișcare pentru urcarea lefurilor deputaților. Inițiativa a stîrnit în publicul unguresc chiar o justă indignare. Țara e pe marginea falimentului financiar, nevoile strigă din toate părțile, din visteria țării nu s'ajunge nici un ban pentru interesele culturale ale milioanei de nemaghiari, și parlamentul oligarhilor se frământă cum să-și mărească lefurile. Din afacere nu se va alege nimic, dar intenția în sine încă e revoltătoare și caracterizează în deajuns strânsura din palatul de pe malul Dunării.

- Spirit primejdios.

Sub acest titlu „Secolul” de ieri organ de frunte al partidului liberal scrie următorul prim articol:

Grămădirea evenimentelor interne ne-a împiedecat câtva timp să dăm o atențiune mai mult decât numai de înregistrare a celor petrecute în vremea asta peste munți, unde cu toate acestea, în acest restimp, s'a început o nouă sesiune parlamentară și în aceasta sesiune s'a reluat în discuție, nu numai odată ci de mai multe ori, celebra chestiune a „împăcării” dintre Români și Maghiari...

Tot fără nici un rezultat, firește. Cei doi matadori ai ideii, contele Ștefan Tisza și după dânsul primul-ministru contele Khuen-Héderváry, au manevrat cu o astfel de iscusință printre stâncile șovinismului, încât au dat cu barca împăcării de mal, și în cele din urmă au lăsat-o să se cufunde în

dragă voie. Aplauzele au fost mari... pe băncile intransigenților maghiarismului a toate înghițitor. Și iarăș n'are să se mai vorbească multă vreme despre „împăcare”.

Deputații români, acei puțini la cari urgia electorală a „partidului muncii” a redus, din nenorocire, reprezentarea poporului român din regatul Ungariei, și-au făcut datoria și au vorbit inimos în chestiunea înșelătoarelor tratative. Din nenorocire iarăș, nu s'au putut opri să nu aducă înaintea parlamentului unguresc și chestiunea neînțelegerilor din timpul din urmă, din sânul chiar al partidului național român. Oricât de puțin ne simțim îndemnați a ne amesteca în certurile interne ale fraților noștri de peste graniță, nu ne putem opri să nu relevăm acest lucru ca o greșală dintre cele mai regretabile.

Cu atât mai mult, cu cât în chip firesc atacurile nedrepte transplantate în plin parlament unguresc n'au putut rămânea fără răspuns, — iar această apărare a fost înfățișată în chip tendențios și fals prin unele „știri telegrafice” inserate prin unele ziare dela noi. Se afirmă, anume, prin acele știri, că ziarul „Tribuna” iar se năpustește asupra deputaților naționaliști, — pe când adevărul nu este altul decât că ziarul „Tribuna” s'a apărat, și a respins odată mai mult învinuirile neînțemeiate ce i-s'au adus.

S'a mers atât de departe cu resentimentele personale, încât unul din deputații cari au vorbit în chestia „împăcării” a afirmat că guvernul unguresc și-ar fi asigurat concursul vechiului organ naționalist românesc... Cine a fost mai surprins, a fost însuș guvernul unguresc, care departe de-a ști despre așa ceva, vede dimpotrivă că din partea aceea întimpină cea mai hotărâtă și mai dâră rezistență... Nu însă altfel decât ca energie în atitudine, căci aminteri, în principiu, „Tribuna” stă exact pe baza aceluiaș program, ca și comitetul partidului național sau ca și deputații naționaliști. Astfel, n'a fost dreaptă, n'a fost la locul ei, nici lăpădarea celui alt deputat care, în opoziție cu colegul său, a prezentat ziarul „Tribuna” ca stând pe-o bază mai radicală decât comitetul național sau partidul pe care îl reprezintă.

Noi trebuie să regretăm asemenea apariții, fiindcă știm și vedem că este vorba de o tendință nenorocită, aceea de a se pretinde ca să se pună surdina, sau chiar căluș, discuțiilor libere înăuntrul aceluiaș partid, de a se crea un fel de publicitate cu bilet de permisie, dela o autoritate infailibilă centrală, — și aceasta nu poate veni nicidcum în folosul unei adevărate educațiuni cetățenești. Este un spirit pri-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely. Linca la mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

mejdios acela de a se căuta să se subordoneze totul unei *comandă*, într-o astfel de materie în care, tocmai se luptă acuma pentru *lărgirea* dreptului cetățenesc de exprimare a părerilor.

Spiritul acesta dă naștere și la acuzațiile acelea nedrepte, cu totul nejustificate ce s'au ridicat între tovarăși ai unei și aceleiași lupte... *Să caute frații noștri să-l înlăture, și să se gândescă, mai presus de toate, că o cetățuie ridicată împotriva vrășmașului poți mai la urmă s'o lași să lupte cu forțele ei proprii, dar ca să pornești tu însuși s'o dărâmi sub cuvânt că vrei să ridici alta pe acelaș loc, — e un lucru ce nu poate porni din îndemnuri... explicabile.*

Atacuri împotriva unui preot român.

— Ședința Camerii. —

În ședința de azi din nou s'a găsit un deputat ungar care să vorbiască despre chestia naționalităților. Ales între Slovaci, a vorbit despre soarta lor mizerabilă, constatând că nici un guvern nu se interesează de el.

Cu toate acestea a terminat votând încredere guvernului și primind bugetul.

La sfârșitul ședinței, deputatul Nadányi și-a desfășurat interpelarea anunțată în ședința de ieri, în chestia unui abecedar unguresc, pe care preotul român din Sudrici l-ar fi oprit din școala românească.

Amănunte n'a știut să spună interpelatorului.

Ministrul de justiție, în numele celui de culte, a promis anchetarea cazului.

Iarăș agitatorii.

După verificarea sumarului ședinței trecute, se intră în discuția bugetului ministerului de interne.

Haydin Imre (gub.) polemizează cu deputații români Șt. C. Pop și Dr. A. Vaida, spunând că n'au dreptul să vorbiască în numele poporului român și a naționalităților. Ei, poate, sunt înțeleși cu câțiva Slovaci, dar poporul nu vrea să știe de agitatorii naționaliști.

Naționalitățile vorbesc numai de drepturile ce le asigură legea naționalităților din 1867, dar nu și de datoriile ce i le impun.

Și între Slovaci s'a pornit o agitație naționalistă și nimeni dintre Unguri nu apără interesele ungarimii.

„Mai bine de o sută de comune sunt fără școli; în alte comune școlile sunt ruinate. Și totuș, cu câtă dragoste ține poporul slovac la țara aceasta, în care nimeni nu se îngrijește de soarta lui”.

Primește bugetul.

Mai vorbesc apoi Szabó István, Várady Zsigmond și Huszár Károly.

Khuen-Héderváry propune să se întrerupă discuția bugetului internelor și să se înceapă discuția bugetului ministerului honvezimii. Se primește.

Se trece la interpelări.

Nadányi György: Interpelează în chestiunea pretinsului antipatriotism al preotului român Roxin din Sudrici (com. Bihorului). A spus că de frica acestui preot român părinții nu cutează să-și dea copii la școala primară de stat din localitate. Preotul agită pe toate

cărările împotriva școlii de stat. În calitate de director școlar confesional nu a suferit ca să se propună în școală abecedarul unguresc. În numele ideii de stat cere măsurile cele mai riguroase împotriva preotului.

Răspunde numai decât ministrul de justiție Székely: Declară atât în numele său cât și în al colegului său dela instrucție, contele Zichy, că va ancheta cazul. Ministrul Zichy a și cerut informații amănunțite dela prefectul comitatului Bihor. Preotul Roxin va purta fără îndoială consecințele faptelor sale.

A mai interpelat Polonyi Géza în chestiunea privilegiului băncii comune.

Ședința s'a ridicat după orele două.

Discurs funebral

rostit la înmormântarea lui Iosif Sterca Șuluțu de Cărpeneș în 2 Aprilie 1911 în Sibiiu.

De dl Dr. Vasile Suciu, profesor în Blaj.

»Luptă bună m'am luptat, cursul l-am plinit, credința o am păzit« II. Tim. 4. 7.

Când îmi dau seama de locul în care vorbesc, mă cuprind un fel de sfială sfântă, din pricina umbrelor mărețe ce-mi trec pe dinaintea ochilor. Aci avem noi Români din regatul sfântului Ștefan, și în special aci are biserica noastră unită cu mama Roma, ascunse în pământ, rămășițele scumpe ale eroilor între eroi și ale stetelor noastre strălucitoare din timpurile mai dincoace. Aci își doarme somnul dreptilor trîmbița libertății: Ilarian Papiu; aci se odihnește meșterul condelului și apărătorul drepturilor poporului român: George Barițiu; aci și-a aflat repaus după multele ostenelile de pe câmpurile de luptă pentru patrie și tron, marele viteaz în războaie: David Baron Urs de Mărgineni; și tot de aci, dela moaștele neînfrîntului luptător național: Dr. Ioan Rațiu, se inspiră și capătă curaj conducătorii politici de azi ai poporului românesc. E un pământ sfânt acesta pentru noi, fiindcă ascunde în sinul său tot ce avuse mai bun și mai nobil poporul și biserica noastră din vremurile de eroi și de deșteptare națională.

Până alaltăieri ne mângăiam, că mai avem în mijlocul nostru o pildă vie din bărbății noștri epocali, idealiști desinteresati, cari prin lupte de necrezut și prin suferințe de martiri născuseră și scoaseră la lumină pe lângă toată vitregimea timpurilor și a împrejurărilor neprielnice, poporul nostru românesc din robia socială, politică și culturală în care gemuse de veacuri. Și ne prindea așa de bine această pildă vie, neîmbrăncită de povara numeroșilor săi ani, plini de suferințe și de desamăgiri. Ea ne aducea aminte cu vorba și cu scrisul de timpurile fericite ale generației idealiste trecute și ne îndemna, ca privind la mărețele lor fapte, să le urmăm pilda. Ea ne aduce aminte cu vorba cu scrisul și cu fapta, să sistăm și să încunjurăm primejdioasele certe și neînțelegeri dintre frați și interesele private, cari ne stăpânesc, și să ținem bine în minte, că suntem un popor mic, care trăiește din sărăcia sa, neajutat de nime, decât de Dumnezeu și de vitalitatea sa. Ne aducea aminte de oțelirea puterilor noastre pentru a putea izbuti în greaua luptă pentru existență. Ne aducea aminte izbânzile minunate ale generației din 1848, săvârșite de spiritul de jertfă, și ne îndemna ca punând umăr la umăr, cu un singur suflet să batem și noi cărările înmuiate de atâtea sudori de sânge ale înaintașilor noștri în sporul culturii naționale. Aceasta pildă vie a generațiilor trecute era zelosul președinte al Asociațiunii, credinciosul fiu al bisericii, înflăcăratul Român de inimă, încercatul vlăstar al familiei Șuluțu și ilustrul membru al directoriului fundațiunii Șuluțane Iosif Sterca Șuluțu de Cărpeneș.

Auzise și el, ca toți muritorii, glasul lui Dumnezeu, care prin sădirea dorului nestins

după ideal și fericire, ne chiamă la sine. Dar el nu-l înțelese, cu puține excepții, îl înțelege omenimea.

Dumnezeu, care ne făcuse și ne rânduse o țintă, care trece peste pretențiile noastre de făpturi, nu ne-a lăsat singuri, de capul nostru. Știa el bine, că sufletul nostru e învălit de învălișul acesta pământesc. Știa el bine, că tot ce ajunge la suflet, trebuie să treacă mai întâi prin simțurile învălișului pământesc. Și tocmai de aceea știa și consecvența, că sufletul, dedat să atârne în lucrările și dorințele sale dela simțuri, tare ușor se putea amesteca cu lucrurile materiale, să se examineze cu ele și să-și uite de isvorul și de ținta sa, de Dumnezeu. De aceea el, ca un părinte iubitor și îndurat, a voit să țină pururea trează în inimile noastre ținta noastră, și-a sădit în noi dorul nestins după ideal și fericire deplină.

Și a voit, ca acest ideal și această fericire a noastră să fie El și numai El. El ne atrage ca un magnet, ca o putere irezistibilă, căci nu este om care să nu-și voiască și să nu umble după binele și fericirea sa, reală ori închipuită. Dacă Dumnezeu, fecirea și idealul nostru s'ar vedea limpede, nu ca prin găcitură, n'ar mai fi nici o orbecare în căutarea fericirii și a idealului, ci precum sântem atrași cu mintea de adevărul lămurit și pe cum sântem atrași cu voința de binele cunoscut ca fără scăderi, întocmai așa și mai mult de cât așa am fi atrași cu toții de Dumnezeu, binele și idealul nostru.

Aceasta însă, ca să ni-se arete limpede și lămurit, nu ca prin găcitură, Dumnezeu n'a făcut-o și n'a putut-o face. Fiind noi ființe libere, El a trebuit să țină seamă de libertatea noastră și să ne lase, ca noi liber să ajungem la ținte și idealul nostru. Și astfel, El n'a putut să ne sădiască nouă legi fizice, cari să ne cărmuiască și după care să fim siliți să mergem, ca să ne ajungem ținta, cum a făcut pentru ființele neînsuflețite. Nici n'a putut să sădească în noi instinct, ca în animale necuvântătoare, totdeauna determinat într-o direcție.

Nu! Acestea Dumnezeu nu le-a putut face! El a trebuit să ne lase liberi în ajungerea scopului propus de Dânsul. De aceea El ne chiamă de departe și noi auzim glasul lui, îndată ce ajungem să ne dăm seamă de noi înșine și de faptele noastre. Glasul acesta chemător îl aude fiecare în inima sa în dorul după ideal și fericire. Dar cum glasul aceasta vine de departe și se isbește în lucrurile cari ne încunjură, se resfrânge și noi nu mai auzim înșuș glasul, ci numai ecoul. Voim și dorim fericire și ideal, dar nu știm unde să o căutăm, pe cum nu putem ști nici obârșia glasului ce răsună într'un ecou produs de mai multe refrângeri.

Fecisti nos ad te (Domine)!

Alergat-a omenimea timp de veacuri după glasul auzit în inima sa, după ideal și fericire. Căutatu-le-a în toate lucrurile din jur, începând dela stele până la pietrele pământului. Cercat-a idealul și în sine însaș, în îndesțularea poftelor sale. În tot locul le-a căutat, dar înzădar, nicăiri nu le-a aflat. Fericirea și idealul, după care a suspinat și și a înșătat neamul omenesc, au rămas departe de el.

Și istoria aceasta veche a cercării după ideal și fericire este și va fi pururea nouă, până vor fi oameni pe pământ.

La căutarea idealului și a fericirii se despart cărările după glasul, gradul de cultură și după priceperea singuraticilor. Majoritatea covârșitoare a omenimii se împart în trei grupuri mari, cari se sbat și se bat în lupta pentru existență și în închipuirea dorinței după fericire.

Unii, legați de materie, și cari nu se pot ridica peste simțuri văd idealul numai și numai în ce sună, și în general în a putea trăi și în bogății și în agonisirea lor, indiferent, că pe ce căi, cinstite ori necinstite.

Alții, copleșiți și stăpâniți de dorințele trupești și-au pierdut libertatea voinții și nu se pot împotrivi poftelor simțuale, întocmai ca și dobitoacele. Idealul și Dumnezeu lor este pântecul, cum zice scriptura, și tot ce poate

Indestuli poftele omenesti ale omului. Sunt apoi alții, deslegați să zicem așa, de materie, dar cari nu pot trece peste orizontul și interese „eu”-lui, lor. Aceștia sunt cei ce umbra după bunurile sufletești personale, după cinste și mărire personală, după virtute și știință personală, cari să le fie de folos și de îndestulare lor, și numai lor. Aceste trei direcții de ideal și fericire, aceste trei chipuri de a afla pe Dumnezeu, fericirea idealului nostru, cari împart omenirea în trei grupe mari, se află și la noi la poporul român, în de toate sărac în această țară săracă.

Aceste trei categorii de oameni stăiesc numai pentru sine. Pe ei nu-i interesează soarta deaproapelui, ea ca și când n'ar exista. Și nici nu se poate altcum. Atâta prețuim și ținem la lucruri, câtă valoare le cunoaștem. Și dacă altruismul e un termen și un bine ideal necunoscut înaintea noastră, nici nu-l putem prețui și nici nu putem ținea la el. Ba el, altruismul, iubirea deaproapelui, poate fi chiar desprețuită și batjocorită de un egoist, care își vede idealul în bucuriile materiale, trupesti ori sufletești personale, tocmai fiindcă altruismul se împotrivesc idealului egoistic.

Oare aflat-au categoriile acestea de oameni setosi după fericire și ideal, însă fericirea și idealul? Răspunsul bisericii este negativ. A fost unul, Solomon, căruia Dumnezeu îi dase din belșug toate bunurile sufletești, cinstea și mărirea, virtutea și știința pe cum și cele materiale: bogățiile și desfătățile trupesti. Și acest favorit, după ce a trecut prin toate și a gustat din toate a trebuit să o spună din adâncul sufletului: „Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sânt deșertăciune”.

Nu! Nu-l pot îndestuli pe om în dorul său nestins după ideal și fericire, cinstea și mărirea nu sânt în puterea celor ce dorește. Ele sânt în mâna altora, cari le dau, dacă vreau. Ba de multe ori e de ajuns și numai o mică pizmă răutăcioasă, ajunsă la suprafață, ca să se spulbere în vânt întreaga fericire. Nu-l poate îndestuli virtutea. Ea nu e deplină, ci totdeauna împreună cu scăderi. — Nu-l poate îndestuli știința, pentru că ea e foarte mărginită și omului, cu cât știe mai mult, cu atâta i-se deschide mai larg orizontul cunoștințelor și intervede, ca prin ceață, mulțimea ramilor de știință, despre cari mai înainte nici nu visase. Nu-l poate îndestuli pe om în dorul său nestins după ideal și fericire, bogăția. Ea e împreună cu multe necazuri până se adună și încă și cu mai multe griji și priveghiere, ca să se păstreze și să se înmulțească. Apoi bogăția, oricât ar fi ea de mare nu împiedecă, ca cel ce o are, să nu fie sărac cu spiritul și de caracter josnic.

Cu atât mai puțin nu-l pot îndestuli pe omul dornic de ideal și fericire plăcerile trupesti. Ele, deși pot amăgi trupul pe câteva momente, nu pot îndestuli sufletul, care caută bunuri superioare. Ba nu pot îndestuli plăcerile trupesti nici măcar trupul, fiindcă lasă un gol și o greață în urma lor.

Nu pot fi bunurile acestea adevăratul ideal al omului nici din motivul, că ele nu atârnă numai dela voința omului, așa ca sa se poată zice: Voiește și vei fi ori vei putea! Ele atârnă dela o mulțime de împrejurări, cari nu sânt în puterea noastră ca să le croim ori să le schimbăm. Un ideal însă, un vis neimplinit, după care să asudăm ziua și noaptea și dela leagăn până la groapă, dar ajungerea căruia să nu fie în puterea noastră, nu e ideal, și cu atât mai puțin nu e ideal, care să ne împintene la lucru. Va fi un ideal care pe unii i-a făcut sceptici, pe alții pesimiști, pe alții misantropi, punându-le în gura fiecăruia într'o

formă ori într'alta cuvintele puse de Dante deasupra iadului: „Lasciate ogni speranza voi che entrate” în lume de-a afla idealul în bunurile sufletești ori materiale personale. Va fi un ideal, care duce la desperare. „Decât o viață tristă” auziam odată cântându-se, „ș'un dor neimplinit, mai bin'un glonț de pușcă ș'o moarte la minut”. (Va urma).

INFORMAȚII.

ARAD, 5 Aprilie n. 1911.

— **Academia română și jubileul Italiei.** La telegrama de felicitare a Academiei române din București Regele Italiei a răspuns prin următoarea telegramă:

*Președintele Academiei Române
București.*

„Mulțumesc călduros Academiei Române pentru amabilele felicitări pe cari mi-le exprimați în numele ei cu ocaziunea cinquantenarului unității italiene. Simțimintele de simpatie, care le însoțesc, găsesc ecou în simțimintele mele și în urările ce fac din toată inima pentru progresul României și pentru prosperitatea însemnatului institut, din care sunt fericit că fac parte”. *Victor Emanuel.*

— **Oaspeți români în Abazia.** Ni-se scrie: Intre oaspeții români cari petrec aici este și doamna Hortensia Pagubă cu familia Ciordaș și familia Dr. Gheorghe Adam din Timișoara.

— **Inmormântarea preotului Vincențiu Marcoviciu.** Inmormântarea octogenarului preot din Nădlac, Vincențiu Marcoviciu s'a făcut cu mare pompă la 29 Martie. Comuna întreagă l-a petrecut la groapă. Cuvântul funebru l-a rostit părintele *Romul Nestor* din Cenad, storcând lacrimi din ochii celor de față.

Vincențiu Marcoviciu, este originar din Șeitin, din familie de preot. După terminarea studiilor gimnaziale, a intrat în teologie pe care a absolvit-o în 1857. În acest an a devenit parohul Nădlacului, în locul eruditului preot Petru Varga, fost profesor de teologie. De atunci și până azi, părintele Vincențiu Marcoviciu a păstorit neîntrerupt în Nădlac. Dacă ne dăm seama de acești 54 de ani de păstorire, vom înțelege regretul unanim ce l-a petrecut la groapă. Puține sânt comunele, cari să dispună de o așa de frumoasă avere ca parohia Nădlacului. La îndemnul și stăruința decedatului s'au făcut felurite fundațiuni, cari azi ating sumele de zeci de mii. Sfaturile lui cuminiți au ridicat pe mulți fii sufletești la frumoase poziții materiale. Vincențiu Marcoviciu a fost o minte luminată, un preot cu frumoase însușiri, predicator excelent și român bun. Calitățile lui alese, puse în cumpăna activității lui de peste o jumătate de secol, au prevalat mult scăderile pe cari li-a putut avea, ca orice muritor.

Fie-i țărna ușoară!

— **Cutremure de pământ.** Azi după-amiază aparatele seismografice din Budapesta și Viena au semnalat un cutremur de pământ de putere mijlocie, la o depărtare de 1300 kilometri care a durat aproape o oră și jumătate. Oscilările pământului au fost între 8—11 milimetri.

— **Arheologi englezi în România.** Din București ni-se scrie: Duminecă au plecat din Capitală domni Alan J. B. Wace și Maurice S. Thompson, profesori la școala arheologică engleză din Atena.

Cât au stat în țară domni Wace și Thompson au vizitat muzeul etnografic precum și celelalte muzeu de antichități din București.

D-lor s'au interesat de stațiunile preistorice cunoscute în România, pentru a pune în legătură stațiunea dela Cucuteni cu stațiunea identică din Grecia și Tesalia.

Au studiat de asemenea mai multe localități din Macedonia pentru a găsi și stabili legătura între Dacia, Turcia și Grecia.

Înainte de a părăsi România distinșii profesori și-au exprimat mulțumirea de felul cum au fost primiți la noi.

— **În jurul unor documente.** Expediția științifică făcută sub conducerea învățatului francez profesorul Pelliot, în China, a adus cu sine un bogat număr de documente, aflate prin sanctuarele templelor budhiste, documentele legate fac 30.000 de volume pe lângă cari mai sânt vre-o 12.000 de manuscrise. Expediția a fost ajutată și de guvern, care a pus la dispoziția lui Pelliot o sumă însemnată de parale.

Documentele s'au dat spre păstrare bibliotecii naționale, când s'a început restaurarea lor. Restaurarea s'a făcut în cea mai mare discrețiune din care cauză mulți savanți au fost atinși neplăcut, nepermitându-li-se să poată studia documentele. În urma unei stăruitoare cereri adresată ministrului de instrucție, profesorul universitar Farienel a primit voie să poată privi manuscrisele. Opinia lui a fost așteptată cu mare neliniște din partea savanților.

Opinia lui Farienel a fost însă senzațională. A declarat ca documentele n'au aproape nici o valoare științifică, deoarece conțin numai monografiile autorităților administrative cari sânt deja cunoscute de lumea savanților. Probabil că din afacerea aceasta atât de discretă pentru guvern, care a mai cheltuit și vre-o 40.000 de franci cu legatul documentelor se va naște un mare scandal.

— **Se caută un preot.** „Biserica și Școala” din Arad publică în numărul său dela 2 Aprilie concurs pentru parohia de clasa primă din Murani (Banat).

— **† Ilie Muntean,** stud. de cl. VI-a gimn. în Blaj, a repauzat la 3 Aprilie n. în Ocna Sibiului. Inmormântarea lui a avut loc azi, 5 Aprilie, în cimitirul gr. ort. din Ocna-Sibiului. Odihnească în pace!

— **Revoluția albaneză.** Guvernul din Constantinopol văzând că revoluția albaneză nu este ceva ce s'ar putea ușor înăbuși, a trimis pe câmpul luptelor și o baterie de tunari, cari probabil vor scurta revoluția. După cum se anunță din Cetinje, guvernul a ordonat mobilizarea trupelor pentru a fi gata în fața tuturor eventualităților, dând și un comunicat oficios guvernului turcesc, că nu și ia nici o responsabilitate pentru simpatia poporului manifestată față de răsculași, deoarece este ferm convins că poporul nu ajută cu nimic pe revoluționari.

Intre cauzele, cari au determinat pe Albanezi să prindă arma, este și jefuirea suferită din partea autorităților turcești, cari trăgeau și 10 piei de pe popor. Ura nemulțămirelor față de acești autocrați s'a arătat în plină putere cu incendiarea mai întâi a localităților cari adăposteau pe acești despuietori ai drepturilor omenesti.

— **Furt de milioane.** Din muzeul universității Pennsylvania, din Filadelfia s'a furat prețioase obiecte din evul vechi, aflate în Egipt, a căror valoare este incalculabilă. Aproape toți bărbații de știință cari se ocupă cu antichitățile au valorat obiectele dispărute la mai multe milioane. Cercei, broșe, brățare, vase, amulette, inele și alte multe obiecte. Faptul s'a întâmplat ziua în amiaza mare. Camera unde se păstra această comoară era în nemijlocitate apropiere de biroul directorului muzeului, Dr. George Gordon.

— Premiul mai de multeori. —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la *bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți* precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca *reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amortire, în fine la dejerături* și la încetarea rănilor provenite din *arsuri*. — **Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului.** Preparatorii: *Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II. Fântă No 77c.* Se capătă în sticle de 1-20, 2— și 2-50 cor. în Arad la farmacia *Földes Kelemen*, la drogueria *Vojtek și Weisz* și la farmacia *Örs Rezső* în Pâncota

În timpul operațiunii era în birou numai o domnișoară, care scria la mașină, dar care după cum spune n'a auzit nici cel mai mic zgomot din odaia alăturată. Tot astfel n'au văzut și n'au auzit nimic nici păzitorii, cari erau la post. Faptul acesta tainic al dispariției prețioaselor obiecte din anticlitate a făcut mare senzație în întregul oraș. Hoțul a spart peretele din dos al dulapului de sticlă și astfel a putut ridica fără cea mai mică rezistență obiectele, cu cari s'a depărtat. Această comoară antică a fost adusă cu ocazia unei expediții în Nubia, la care au luat parte cei mai mulți distinși scriitori a trecutului îndepărtat.

— **Nenorocirea unui mecanic.** Ieri după amiază când trenul accelerat din Scoția a intrat în gara Newtonhall, mecanicul a căzut jos și a murit îndată. Peste cadavrul mecanicului se svircolea o femeie tină, frângându și mâinile. Nenorocitul mecanic plecându-se prea mult peste balustradă, în vreme ce agita batista și a perdut echilibrul. Tinăra femeie care-l aștepta la gară și cărei îi făcea semne cu batista era mireasa lui. Ca ziua următoare trebuiau să se cunune, dar nenorocul fost să-i despărtească.

— **Explozie în fabrica de praf de pușcă.** Din B.-bánya ni-se scrie: Pe la orele 5 dimineața a explodat fabrica de praf de pușcă alui Adolf Dobak. Zguduitura puternică produsă de explozie s'a simțit în întreg orașul, așa că la început se credea că a fost vre-un cutremur de pământ. Pomeniți din somn, și eșind pe stradă au văzut niște colonne de flăcări, cari se înălțau puternice spre cer. Fum mult. Arde fabrica lui Dobak se auzia din toate părțile, care fabrică fiind pentru praf de pușcă, am înțeles că și detunătura provenia tot de-acolo. A explodat praful de pușcă, nimicind întregul edificiu.

Ancheta a constatat următoarele: Înainte de oarele 5 a intrat în magazie, proprietarul, cu soția și copilul, împreună cu doi lucrători. Tânărul Dobak și mamă-sa au eșit în urmă lăsând pe bătrânul și pe cei doi muncitori. De-abia au ajuns în casă, când detunătura exploziei i-a întors iar afară și atunci au văzut în flăcări magazinul, pe care îl părăsiseră spre norocul lor ceva mai înainte. Dobak bătrânul și cei doi lucrători rămânând în magazin au pierit. Din ce a provenit explozia, nu se poate ști și probabil nu se va afla nici când, căci cei cari ar putea spune ceva, au murit. Pompierii n'au mai putut salva nimic, căci flăcări deja cuprinseseră toate părțile. Pagaba este mare.

— **Nou record aviatic.** Aviatorul Vendrine a sburat în direcțiunea Pau-Paris, cincisute de kilometri în restimp de patru ore. Vendrine s'a ridicat în aer la orele 6:11 pe câmpul Issy les Moulinaux și plutind în regiunea Etampes a dat într'un strat foarte des de negură încât nu mai putea distinge linia ferată în direcțiunea căreia înainta. S'a ridicat deci la două mii metri înălțime dând motorului cea mai mare viteză posibilă.

Un vânt puternic ce bătea dinspre apus l-a silit să aterizeze pe aproape de Moulin, după ce făcuse 340 kilometri în două ore 51 de minute. După ce se abătuse cel puțin 100 kilometri dela drumul fixat, a plecat spre Gussières ca să-și cerceteze familia și într'o oră și cinci minute a făcut restul drumului de 132 de kilometri.

— **Uu profanator de sanctuare.** În biserica sfântului Petru din Roma un om de șaptezeci de ani a tras cu revolverul asupra preoților din jurul altarului cari făceau slujba de dimineață. Nu a atins dintre ei pe nimeni, afară de un sergent pe care l'a rănit la braț. Bătrânul după ce l'a arestat a mărturisit că-l cheamă Desonti și că e din Istria, orașul Digniano, iar de câțeva vreme a rămas în Roma. Luându-i-se interogatorul a mărturisit că nu are nici o pricină personală cu preotul asupra căruia a tras, dar urăște preoțimea în general. În tinerețe preoții l'au persecutat fără milă în Digniano și au refuzat să-l cunune cu o fată. Din cauza asta pierzându-și cumpătul, și-a omorât mai multe rude cari se opuneau să-și dea învoirea la căsătorie și a fost condamnat la douăzeci de ani pușcărie. După ce a scăpat de aci a pribegit multă vreme prin străinătăți,

a umblat și prin America, de unde s'a întors de curând la Roma. Aici lucra cu zidarii, dar dela o vreme n'a mai căpătat nici o slujbă și era mereu chinuit de gândiri vrăjmașe.

Autoritățile cred că bietul bătrân și-a pierdut cumpăna minții.

— **Catastrofa unui automobil.** Un arhitect din Brünn împreună cu soția și cumnatul său sublocotenent de infanterie au făcut Duminică trecută o excursie cu automobilul la mănăstirea Wranau. Se împlinea tocmai anul decând se căsătorise arhitectul în aceeaș mănăstire și vroia să comemoreze ziua aceasta pelerinând la mănăstire în societatea familiei. La o cotitură a drumului însă s'au isbit de un arbore și toată societatea a căzut sub automobil. Arhitectul în urma rănilor primite a murit pe loc, iar sublocotenentul s'a ales cu o zguduitură cerebrală care i-a provocat o puternică emoragie și puțin în urmă a sucombat și el. Singură femeia s'a ales cu câțeva răni mai ușoare, iar acum e pe cale să se vindece.

— **Viitorul congres al medicilor.** Cel din urmă congres al medicilor s'a ținut acum doi ani în Budapesta unde s'a luat hotărârea ca cel mai apropiat congres să fie ținut în restimp de patru ani la Londra. Astfel acest congres va avea loc în vara anului 1903 și pentru a fixa programul și ziua deschiderii congresului comisia internațională permanentă a a somităților medicale va ține în ziua de 22 și 23 Aprilie o ședință sub președinția profesorului universitar Dr. P. W. Rivy. Secretarul comisiunii e profesorul A. Burger din Amsterdam.

— **Lățirea ciumei în Azia.** Pe insula Iava începând din Februarie și până la întâi Aprilie au obvenit o sută-cinci cazuri de ciumă dintre cari șaptezeci și-cinci au fost mortale, iar în cincisprezece cazuri ciumații s'au însănătoșat. În două Aprilie s'au îmbolnăvit iarăș treisprezece inși dintre cari au murit șapte. În India ciuma seceră în mod îngrozitor. În trei districte contaminate de ciumă sunt zilnic cel puțin cincizeci de morți. Credința generată e că îngrozitorul oaspe a fost importat de mohamedanii de pe insulele malaeze când s'au întors dela pelerinajul în Mecea.

x Atragem atențiunea publicului asupra inseratului Tamási József, mare depozit de cuptoare de olane în Cluj-Kolozsvár.

BIBLIOGRAFIA

La „Librăria Tribunei“ se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

Ion Dragoslav: **Nuvele.** a 2 cor. + 20 fil. porto.

Duliu Zamfirescu: **Anna (Ceeace nu se poate)** a 2 cor. + 10 fil. porto.

Biblioteca „Steaua“ a. 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 24. St. 0. Iosif: **Din legendele Neamului Hohenzollern.**

Nr. 257. Dragoslav: **Flori și Povești.**

La Librăria „Tribunei“ se află de vânzare: Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto:

Nr. 100. Dr. Th. Mirosenescu: **Cura de slăbit și de îngrășat.**

Nr. 101. C. Flamarion: **Urania. Volumul I. Traducere de I. Mihălcescu și C. Chifu.**

Nr. 102. C. Flamarion. **Urania. Vol. II. Traducere de I. Mihălcescu și C. Chifu.**

M. Sadoveanu: „**Ada Morților**“, roman. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

Em. Gârleanu: „**Intr'o noapte de Mai**“, nuvele. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

Vasile Pop: „**Iubirea e biruitoare**“, nuvele. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

M. Eminescu: „**Lumina de Lună**“, poezii complete. Prețul 2 cor. (+ 30 bani porto).

C. Bertolazzi: „**Zile de sărbătoare**“, comedie în 3 acte. Prețul 40 bani. (+5 bani porto).

C. Moldovanu: „**Cetatea Soarelui**“. Poezii. Prețul 2 cor. (+ 20 bani porto).

S. Masoch: „**Creditorii**“, novelă. Prețul 30 bani. + 5 bani porto).

Chateaubriand: „**Atala**“. Prețul 30 bani. (+ 5 bani porto).

Sadoveanu: „**Soimii**“, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20 fileri porto).

Victor Eftimiu. **Fără suflet.** Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Apostol D. Culea. **Invățământul despre natură.** În școala primară a cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria Tribunei.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și cons.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reisbergasse 8.

Recomandă specialități de primă calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu stu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngețe, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, s. a.

La comande mari prețuri reduse.
Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți mijlocește mai avantajos:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

— Telefon No 376. —

Aviz!

La **Dr. Aurel Ciutu**, medic practic român în **Graz, Jakomini gasse 63** se primesc numaidecât **3 tineri români**, sau **3 coconită române** din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește bucuros **Dr. Ciutu**.

Se caută

Un candidat de avocat și un scrietor

pentru cancelaria subscrisului.

Dr. Enea Andrea
advocat, Nocrich—Ujegyház.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bucurii, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă compt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat
VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27

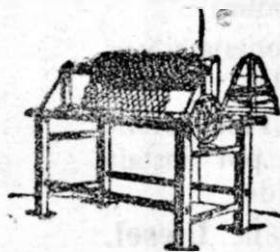
În atenția proprietarilor de pomi.

Ofer altoi nobile de pruni bosnieci, anume „**Balkanska Carica**“ (împărăteasa din Balcan) și „**Kraljica Bosne**“ (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă sânt de cel mai bun soi al prunilor cunoscuți până acum. Fructele proaspete sânt foarte mari extraordinar de dulci și gustoase, se coc pe la sfârșitul lui August și sânt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea magiunului sau a rachiului.

Prunele mele nu sufer de păgubitoarea boală de frunze Polystigma rubrum cum se întâmplă la prunele obișnuite la cari de multe ori cade frunza în mijlocul verii și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rânduri cu premiul întâi din partea guvernului Bosniei și Herțegovinei, cu medalie de aur la expoziția milenară din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția universală din 1900 la Paris și cu medalie de aur, la prima expoziție agrară din Bosnia și Herțegovina la Saraievo în 1910. Pentru calitatea altoitor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar în **Brčka**, (Bosnia),

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

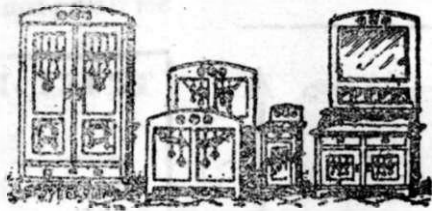
fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singurii pot face săparea cu instrumentele sale. **PRIMLUCRĂTOR MILOCEȘTE.**

Recomandă și mașini pentru împletitul de sârmă. Catalog de prețuri gratuit și franco. **PEMIAT LA ȘASĂ EXPOZIȚII.**

Arnold Baumann Alba Iulia: **Gyulaf-vár**
fabrică și magazin de mobilie

Magazinul de mobilie executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. **Mare asortiment de mobilie gata ș. a. aranjamente pentru priznilor, dormitor, salon și odăi domnești. — COVOARE, perdele, saltele pentru pat etc. și totfelul de lucrări în branșa aceasta se execută prompt. Atelier de tapetărie și decorație. Fabrică de matrațe din fir galvanizat. — Intreprindere de pompe funebrale. — Fabrică de mobilie (filială) Aind-Nagyened. CATALOGUL se expediază pentru 2 cor — sau ulterioar să se trimită — îndărăpt.**

JOHAN GENSTHALER

giuvaergia și ciasornicar, în **Orăștie**. **Szászváros.** Filială în **Szászsebes.**

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efeptuiesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum :

mașini de cusut, biciclete, gramofoaane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor **Szeged, Laudon-u. 3.**

PRIMEȘTE :

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești femeiești de copii și preoțești, postav, de mobile, haine de doliu etc. Mai departe primește curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comanda din provincie se efeptuiesc imediat.

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă p. garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel (madrațe) pentru paturi etc.

Arad, József-főherceg-ut 8.
Fabrica : **Kossuth-utca No 45.**
Telefon No 557.

Recomandă în atenția on. public magazinul bogat cu lucrări de branșa aceasta, care se capătă cu prețuri ieftine de concurență. — Catalog de prețuri trimite gratuit.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în **ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Invenție Nouă. Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanție și se capătă numai într-o mărime.

Prețuri 14 coroane

Face aparate pentru desfacerea sămânței e lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfacut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în **Nagyvárad, Villanytelep mellett.**

CANARINI

■ Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă zica și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renunțatele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimne și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la los în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIOSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

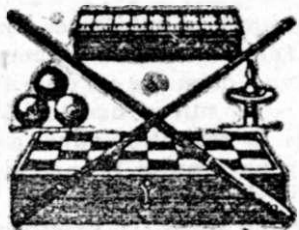
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comenzile din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiectecte admirabile.

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

tinpliar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește orice lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Saska Sándor tinichigiu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a. Toate comenzile se execută prompt și cu punctualitate.

Motoare șvedeze**pentru olei but!**

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

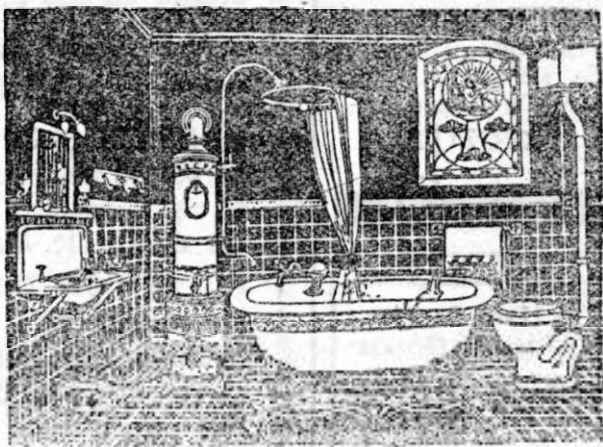
Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Max. Ruck, tinichigiu

Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat. în toată mărimea ș. a.

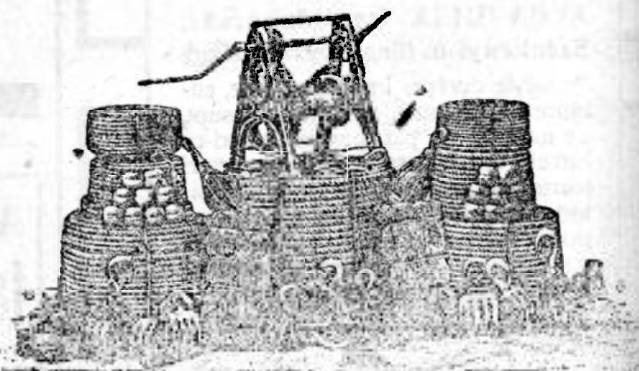
Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui **Joanovics János**. Totfelul de funii de cânepă, de fir, brăcți, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boapre, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătaitoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc.

Serviciu prompt

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiuri din valea Crișului« (*Körösvölgyi pálinka raktár*) s'a deschis în Arad, **Andrássy-tér 5.**

(Palatul Almay) o prăvălie nouă unde se vinde: —

rachiu de prune

de drojdi, rom, coniac, licheuri precum și vinuri din pivnițele lui Almay în sticle. — Așteptând sprijinul onor. public

Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL,
conducător.

ILUSTRATE

cu motive românești, vederi din Arad ș. a. se pot căpăta la **LIBRĂRIA TRIBUNEI** IN ARAD.

RELITSCH JÁNOS,

atelier de instrumente muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forță unde se află, vioi, tamburine, armonice, gramofone, tobe, celine, triangule, oboe, flaute, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comenzile se efectuează prompt.

— Atelierul de fotografariat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deosemena acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj - Kolozsvár, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

pe mărirea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5% pe lângă dividendă de mijlocire și amortizația de creșterea corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoază spețele de întabulare, convertex datoriile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

în teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

AD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prin noi pe lângă onorar acuzitorilor de afaceri abili
noi de încredere.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
culțelor, hotelu-
lor, spitalelor și

celor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

tole e cancelaria și fabrica montată cu cele m...

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoptate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adică unamile coroane.

Primirea atârnă însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Decl contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

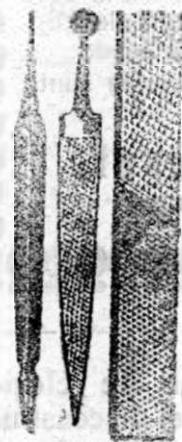
La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lul legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanța pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

• STEIN MIKLÓS •

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
cianților atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

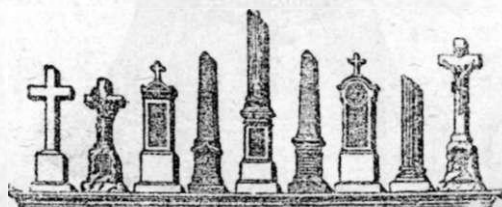
sculptori și măestrii petrari.

Atelierul central
al magazinei: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

Revista Modei — este o foarte elegantă și bogat ilustrată publicațiune de mode feminine, scrisă în limba românească și executată artistic cu o splendidă copertă cu culori.

Revista Modei — are dări de seamă a modei din Paris, Viena, Londra și Berlin cu ultimele creațiuni pentru Toalete și Costume de dame, Rochii de bal, salon, nuntă vizită și stradă, Pălării și găтели de cap, Jachete, Capoate, Matineuri, etc.

Revista Modei se ocupă și de Moda copiilor, broderii, dantele, lucru de mână, lingerie monograme și diferite industrii casnice.

Revista Modei — cuprinde și o aleasă materie literatură, cronice feminine, anecdote, rețele și sfaturi, un foileton, jocuri distractive etc.

Revista Modei apare de douăori pe lună. Fiecare număr conține drept supliment *gratuit* un tipar croit în mărime naturală.

Abonamentul: 3 luni Cor. 4.50, 6 luni Cor. 8.50, 1 an Cor. 16.

— La cerere se trimite un număr de probă, gratis și franco. —

Depozitul general la **Administrația ziarului „Adevărul“** din București, unde se primesc și abonamentele.

Mare depozit de cuptoare.

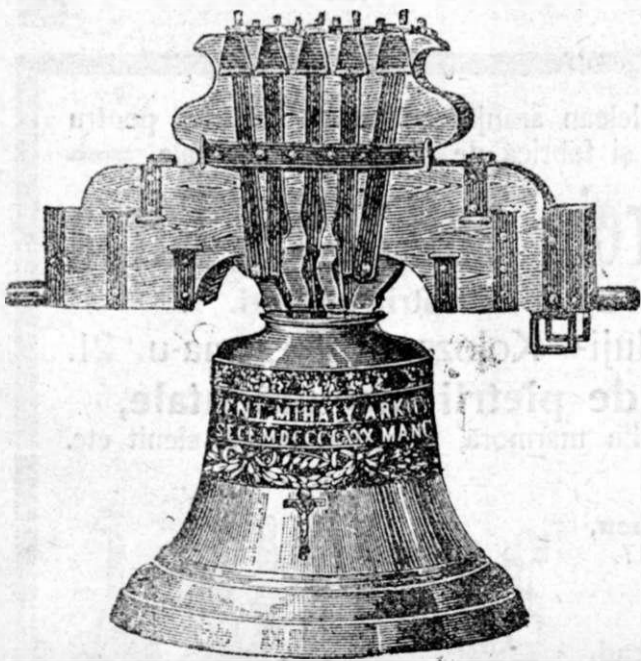
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Koloszvár.

Michail Manchen vărsător de clopote (campane) de construcție mai nouă cu sul sucitor
Sighișoara—Segesvár, Piața de Sus Nr. 168.

Firma aceasta există dela anul 1822 și să bucură de un renume bun; se recomandă deci tuturor comunelor bisericesti pentru —

a lifera și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote pe lângă prețurile cele mai convenabile. — Clopote mai mici sunt totdeauna gata. Solvire și în rate.

Telefon 557.

Telefon 557.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor — cuvenit. —

Cataloage ilustrate la dorință se trimit gratuit și porto franco. —

Petrof Antal ^{succesor} **Wonka József**
fabrică de plane cesar regale în
Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.
Magazin în Hunyadi-ut No 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

eفتهuite în stilul cel mai modern și execuție promptă

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Nagy József, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice de orice mobile din marmor, grănit, sienit și marmor de labrador în

Brașov—Brassó.

Primește spre eفتهuire orice lucrări de sculptură, precum și pietrii sepulcrale, monumente, mauzolee din orice fel de piatră. Comandele se execută grabnic și conștiințios.

GYULAY KÁROLY

institut modern de fotografiare artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt)
Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidék)

Eفتهuiește: Tot-felul de fotografie
Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri
Platinolie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.